

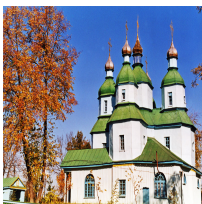
О. М. Сметанюк, С. В. Титаренко

Дашів

ДАШІВ – селище міського типу Іллінецького району Вінницької області. Центр селищ. ради. Знаходиться в долині р. Соб (притока Пд. Бугу), за 97 км від обл. центру, за 30 км від залізнич. ст. Оратів та за 14 км від залізнич. ст. Фронтівка. Має автобусне сполучення з райцентром. Площа 10 км². Насел. 4240 осіб (2001, складає 91,0 % до 1989), переважно українці. Перші поселення на тер. сучас. Д. існували ще за неоліту, про що свідчать археол. знахідки. У околицях знайдено також поселення епохи бронзи кін. 2 тис. до н. е., ранньослов'ян. та слов'ян. 6–7 ст., городище 10–11 ст., збереглися скіф. кургани. Засн. на поч. 15 ст. 1448 згадується як власність, надана війту Станіславу королем Казимиром IV Ягеллончиком. Назва с-ща походить від тюрк. «даш» – камінь. За нар. переказами, під час монгол.-татар. навали його насел. міцно (як камінь) оборонялося, за ін. версією, назване так тому, що тут є значні поклади гранітів, які подекуди виходять на поверхню. У 16 ст. Д. належав ро-дині Короваїв-Седлицьких, від 1585 – князю Я. Збаразькому, згодом – князям Вишневецьким. У 1-й пол. 17 ст. був одним із ремісн. центрів на Поділлі, на 1629 тут мешкало понад 3,2 тис. осіб. Під час Визв. війни під проводом Б. Хмельницького – сотен. центр Вінн. полку. 1649 сотником Дашів. сотні став І. Федоренко. Пobl. у червні 1648 відбулися оспівані в укр. нар. творчості бої козаків М. Кривоноса з польс. загонами Я. Вишневецького. За Андрусів. перемир'ям 1667 Д. – у складі Польщі; приєднаний до Брацлав. полку (з перервами існував до 1712). У 1672–99 – у межах кордонів Осман. імперії. У 2-й пол. 18 ст. переходить у володіння графів Плятерів, 1787 – Потоцьких, 1880 – Жевуських. Насел. також брало активну участь у повстанні С. Палія 1702–04, гайдамац. русі 18 ст. 1781 Д. відвідав польс. король С. Понятовський. За 2-м поділом Польщі 1793 відійшов до Рос. імперії, від 1798 – містечко Липовец. пов. Київ. губ. 1831 дашів. маєток Ф. Потоцької став центром польс. повстання. У травні того ж року рос. війська за 4 км на Сх. від Д. розгромили повсталих під командуванням полковника Колиски. Геогр. розташування Д. на кордоні Київ. і Поділ. губерній, на шляху з м-ка Липовець (нині місто Вінн. обл.) до м. Умань (нині Черкас. обл.), сприяло у 1-й пол. 19 ст. пожвавленню екон. життя, зокрема розвитку торгівлі, зростанню населення. 1845 тут діяли суконна та полотняна мануфактури, на яких працювало 70 вільнонайманих робітників, каретна ф-ка, річний оборот якої складав 10 тис. рублів, винокур., лісопил. і черепич. заводи, водяний млин. На 1859 вже мешкало 4769 осіб. 1872 на околиці Д. швейцарець Ф. Енні збудував цукроварню, 1881 запрацював кам'яний

крупчатовальцьовий млин, який орендував австрієць Г. Лангер. Від 1886 – центр волості. У ході воєн. дій 1918–20 влада неоднораз. змінювалася. У жовтні 1919 побл. м-ка відбулася битва 8-ї і 14-ї бригад УГА та частин Армії УНР з Добровол. армією А. Денікіна. За новим адм. поділом 1923 Д. поділили на 3 села: Новий Дашів, Старий Дашів, які згодом були об'єднані у с. Дашів, та Польове. Новий Дашів став райцентром (Дашів. р-н існував 1923–31 та 1935–59) Гайсин. округу. 1924 у райцентрі, Старому Дашеві і Польовому налічувалось 8 тис. мешканців, 1617 госп-в, в користуванні яких було 5426 дес. землі. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від 25 липня 1941 до 13 березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Діяло підпілля. Від 1956 – смт. Новодашів., Стародашів. і Полів. сільс. ради об'єднали в Дашів. селищну раду. В околицях Д. – поклади граніту та ін. буд. матеріалів. Гол. підприємства: ЗАТ «Дашівчанка» (швейні вироби), ВАТ «Дашів. ремонт.-мех. завод» (обладнання для хлібопекар. промисловості, запчастини для с.-г. техніки), комбікорм. завод, рибцех. У с-щі – 3 заг.-осв. школи, школа-інтернат для розумово відсталих дітей, 2 дитсадки; Будинок культури, кінотеатр, б-ка, муз. школа, музей партизан. слави. Реліг. громади: УПЦ МП, християн віри євангельської. У віданні лісгоспзагу перебуває заг.-держ. значення [Дашівський заказник](#). Пам'ятки архітектури: Свято-Михайлів. церква (1764), колиш. маєток графа Потоцького (18 ст., нині школа-інтернат). Серед видат. уродженців – агроном-плодоовочівник, д-р с.-г. н. [А. Красноштан](#), інж.-будівельник, дир. проект. інституту «Київ. промбудпроект» [В. Лимаренко](#), інж.-механік, конструктор *С. Магдаченко*, письменник, публіцист, військ. та політ. діяч ОУН–УПА *Й. Позичанюк*. Встановлено мемор. комплекс воїнам-визволителям і односельчанам, які загинули під час 2-ї світової війни та воєн. дій 1918–20.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Похилевич Л. И. Сказания о населенных местностях Киевской губернии. К., 1864;
2. Біла Церква, 2005.

Бібліографічний опис:

Дашів / О. М. Сметанюк, С. В. Титаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-23725>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).